

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Μακροπεριφερειακή συνεργασία — Επέκταση της στρατηγικής για τη Βαλτική Θάλασσα σε άλλες μακροπεριφέρειες της Ευρώπης» (διερευνητική γνωμοδότηση)

(2009/C 318/02)

Εισηγητής: ο κ. SMYTH

Στις 18 Δεκεμβρίου 2008, η κ. Cecilia MALMSTRÖM, αρμόδια υπουργός για θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης, ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, εξ ονόματος της συνηδικής Προεδρίας, να καταρτίσει διερευνητική γνωμοδότηση με θέμα:

«Μακροπεριφερειακή συνεργασία - Επέκταση της στρατηγικής για τη Βαλτική Θάλασσα σε άλλες μακροπεριφέρειες της Ευρώπης»

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και Νομισματική Ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της επιτροπής, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 11 Σεπτεμβρίου με εισηγητή τον κ. SMYTH.

Κατά την 456η σύνοδο ολομέλειάς της, της 30ής Σεπτεμβρίου και 1^{ης} Οκτωβρίου 2009 (συνεδρίαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2009), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση ομόφωνα.

1. Συμπεράσματα

1.1 Η ΕΟΚΕ στηρίζει τους στόχους που αντιπροσωπεύουν οι τέσσερις πυλώνες της στρατηγικής για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας, ώστε να καταστεί η περιοχή ευημερούσα, ασφαλής, περιβαλλοντικά βιώσιμη, ελκυστική και προσιτή.

1.2 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει την ευρεία διαδικασία διαβούλευσης που προηγήθηκε της οριστικοποίησης της στρατηγικής, καθώς και τον ρόλο που διαδραμάτισαν στη διαδικασία αυτή οι κοινωνικοί εταίροι και οι ενδιαφερόμενοι φορείς. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει εκ νέου τον κρίσιμο ρόλο της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στην εφαρμογή της στρατηγικής για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας και επιβεβαιώνει ότι εξακολουθεί να υποστηρίζει τη δημιουργία ενός «Φόρουμ της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών της Βαλτικής Θάλασσας» το οποίο θα συμβάλει στην εδραίωση του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών στην εξέλιξη της στρατηγικής.

1.3 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει το σχέδιο δράσης της στρατηγικής, το οποίο περιλαμβάνει 15 δράσεις προτεραιότητας, η υλοποίηση καθεμιάς από τις οποίες θα αποτελεί ευθύνη ενός από τα κράτη μέλη της Βαλτικής.

1.4 Η στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας παρουσιάζει πλεονεκτήματα αλλά και αδυναμίες. Τα κύρια πλεονεκτήματά της συνίστανται στο ότι καλύπτει ευρύ πεδίο δράσης και ότι θα αναθεωρείται τακτικά από την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Οι αδυναμίες της είναι απόρροια της πολυπλοκότητάς της, αλλά και διοικητικών ζητημάτων ως προς την εφαρμογή της. Η στρατηγική εκτείνεται στα πεδία αρμοδιοτήτων 21 Γενικών Διευθύνσεων και οκτώ κρατών μελών, καθώς και της Ρωσίας. Δεδομένων των τεσσάρων πυλώνων, των 15 δράσεων προτεραιότητας και των πολυάριθμων οριζοντίων δράσεων, ο πυρήνας της στρατηγικής χαρακτηρίζεται από σύνθετη «μεταβλητή γεωμετρία» η οποία ενδέχεται να την καταστήσει ανεφάρμοστη. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να απλουστευθούν οι διοικητικές παράμετροι για την υλοποίηση της στρατηγικής.

1.5 Η ΕΟΚΕ καλείται να συμβάλει ουσιαστικά στην επικράτηση πνεύματος συνεργασίας κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή της στρατηγικής. Η δημιουργία ενός «Φόρουμ της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών της Βαλτικής Θάλασσας» συμβάλλει μέχρις ενός

σημείου στο να δοθεί στην οργανωμένη κοινωνία των πολιτών συγκεκριμένος ρόλος στη μελλοντική εξέλιξη της στρατηγικής.

1.6 Η στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας αποτελεί μείζονα πρόκληση για την ΕΟΚΕ εν γένει, αλλά και ειδικότερα για τα μέλη της επιτροπής που προέρχονται από χώρες της Βαλτικής. Τα υποχρεώνει να αναλάβουν την πρωτοβουλία εκπροσώπησης της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στην εξέλιξη της στρατηγικής μέσω της λειτουργίας του φόρουμ της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών. Δεδομένου ότι η στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας θα εφαρμόζεται επί σειρά πολλών ετών κρίνεται σκόπιμο να συσταθεί μια μόνιμη ομάδα στους κόλπους της ΕΟΚΕ, προκειμένου να εξασφαλιστεί η δυνατότητα της τελευταίας να συμμετέχει αποτελεσματικά σε ένα σύστημα το οποίο ενδέχεται να καταστεί πρότυπο για τη μακροπεριφερειακή συνεργασία στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Εισαγωγή

2.1 Η σπουδαιότητα της μακροπεριφερειακής συνεργασίας έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Στο εσωτερικό της ΕΕ οι μακροπεριφέρειες θεωρείται σήμερα ότι δύνανται να συνεισφέρουν ουσιαστικά στην πολιτική συνοχής και στην επίτευξη συγκρίσιμων επιπέδων ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη. Η Ευρώπη ενστερνίζεται ήδη μορφές μακροπεριφερειακής συνεργασίας. Η ομάδα του «Βίσεγκραντ», λόγου χάρι, στην οποία μετέχουν η Τσεχική Δημοκρατία, η Ουγγαρία, η Πολωνία και η Σλοβακία, αντιπροσωπεύει τις προσπάθειες συνεργασίας των χωρών της περιοχής της Κεντρικής Ευρώπης σε πολλά πεδία κοινού ενδιαφέροντος σύμφωνα με το πνεύμα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης⁽¹⁾. Πρόσφατα, κατά την Σύνοδο Κορυφής των Παρισίων για τη Μεσόγειο του 2008, δρομολογήθηκε εκ νέου η ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση, προηγούμενης γνωστή και ως διαδικασία της Βαρκελώνης. Σε αυτή την εταιρική σχέση που έχει ως σκοπό την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων όπως η θαλάσσια ρύπανση, η ασφάλεια στη θάλασσα, ενεργειακά ζητήματα και η ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων, συμμετέχουν τα 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και 16 κράτη εταίροι της νότιας Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής⁽²⁾.

(1) <http://www.visegradgroup.eu/>

(2) http://ec.europa.eu/external_relations/euromed/index_en.htm

2.2 Τον Νοέμβριο του 2006, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα υπέρ της χάραξης στρατηγικής για τη Βαλτική Θάλασσα. Η εν λόγω στρατηγική για την καθορισμένη μακροπεριφέρεια της Βαλτικής εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 10 Ιουνίου 2009 και υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 19 Ιουνίου 2009. Η σουηδική Προεδρία θα την προωθήσει με σκοπό τη διεξαγωγή περαιτέρω συζήτησης ενόψει της έγκρισής της από το Συμβούλιο στα τέλη Οκτωβρίου του 2009. Η εκπόνηση της παρούσας διερευνητικής γνωμοδότησης ζητήθηκε από τη σουηδική Προεδρία, καθώς αποτελεί σημαντικό στοιχείο του προγράμματος εργασίας της. Σκοπός της παρούσας γνωμοδότησης είναι να αξιολογηθούν η προτεινόμενη στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα, η προετοιμασία της, η διάρθρωσή της και το σχέδιο δράσης της από την άποψη της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών. Η γνωμοδότηση βασίζεται στην ανάλυση που εκτίθεται στην προσφάτως εγκριθείσα γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Περιοχή της Βαλτικής: ο ρόλος της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στη βελτίωση της περιφερειακής συνεργασίας και στον προσδιορισμό μίας περιφερειακής στρατηγικής» (1).

2.3 Το αίτημα για μια στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα πηγάζει από την άποψη ότι χρειάζεται ένας ευρύτερος και αποτελεσματικότερος συντονισμός μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των κρατών μελών, των περιφερειών, των τοπικών αρχών και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων, προκειμένου να επιτευχθεί αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των προγραμμάτων και πολιτικών. Η Βαλτική θάλασσα είναι μια από τις πιο κορεσμένες θαλάσσιες περιοχές στον κόσμο όσον αφορά την κινητικότητα των πλοίων, γεγονός που προκύπτει και από τη γραφική παράσταση της καθημερινής κίνησης πλοίων που επισυνάπτεται στην παρούσα γνωμοδότηση. Η περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας περιλαμβάνει οκτώ κράτη μέλη τα οποία συνορεύουν με τη Βαλτική (Φινλανδία, Σουηδία, Δανία, Γερμανία, Πολωνία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία) και τη Ρωσία. Όταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή να αναλάβει το έργο της χάραξης αυτής της στρατηγικής, αποφάσισε ότι οι πτυχές της στρατηγικής που άπτονται των εξωτερικών σχέσεων πρέπει να συνδεθούν με το υφιστάμενο πλαίσιο της Βόρειας Διάστασης (2). Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την προσπάθεια χάραξης μιας στρατηγικής ανάπτυξης των μακροπεριφερειών η οποία να περιλαμβάνει όλα τα κράτη της Βαλτικής Θάλασσας.

2.4 Η διαδικασία που οδήγησε στην ανάπτυξη της στρατηγικής είναι πρωτότυπη. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, εφόσον η στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα είναι εύλογη και εφαρμόσιμη στη Βαλτική, μια παρόμοια προσέγγιση μπορεί να αποδειχθεί εφαρμόσιμη και σε άλλες μακροπεριφέρειες, όπως οι περιοχές του Δούναβη (3), των Άλπεων και της Μεσογείου.

— Η Επιτροπή ανέλαβε τη διενέργεια εκτεταμένης σειράς διαβουλεύσεων καθ' όλη τη διάρκεια του 2008. Οι εν λόγω διασκέψεις διαβούλευσης κάλυπταν ολόκληρο τον γεωγραφικό χώρο της μακροπεριφέρειας και κορυφώθηκαν τον Φεβρουάριο του 2009 στο Ροστόκ. Τη θεματική των σχετικών συζητήσεων αποτέλεσαν οι τέσσερις πυλώνες στους οποίους στηρίζεται η στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα, προκειμένου να καταστεί η περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας περιβαλλοντικά βιώσιμη.

— ευημερούσα·

— προσιτή και ελκυστική·

— ασφαλής.

2.5 Η στρατηγική συνοδεύεται από σχέδιο δράσης το οποίο περιλαμβάνει 15 τομείς προτεραιότητας οι οποίοι καλύπτουν και τους τέσσερις πυλώνες. Κάθε τομέας προτεραιότητας προβλέπεται να συντονίζεται από ένα κράτος μέλος της Βαλτικής, το οποίο οφείλει να συνεργάζεται για την εφαρμογή των οικείων πολιτικών με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς (4).

2.6 Η στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα και οι προτεινόμενες δράσεις της προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν από υφιστάμενους χρηματοδοτικούς πόρους, ήτοι από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ (55 δισ. ευρώ για την περίοδο 2007-13), από χρηματικές συνεισφορές των επιμέρους κρατών της Βαλτικής Θάλασσας, από ΜΚΟ, από ιδιωτικές πηγές, καθώς και από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όπως η ΕΤΕΠ, η Σκανδιναβική Τράπεζα Επενδύσεων (NIB) και η ΕΤΑΑ.

2.7 Εκτός από τους τέσσερις πυλώνες, η στρατηγική προβλέπει επίσης οριζόντιες δράσεις οι οποίες αποβλέπουν στην ανάπτυξη της εδαφικής συνοχής. Αυτές περιλαμβάνουν:

— μέτρα ευθυγράμμισης των υφιστάμενων χρηματοδοτήσεων και πολιτικών με τις προτεραιότητες και τις δράσεις της στρατηγικής για τη Βαλτική Θάλασσα·

— μέτρα συντονισμού της εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών και αποφυγής περιττών γραφειοκρατικών εμποδίων·

— μέτρα ενθάρρυνσης της χρήσης του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού στα κράτη μέλη ως κοινής προσέγγισης όσον αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία·

— την ανάπτυξη του χερσαίου χωροταξικού σχεδιασμού στα κράτη μέλη της Βαλτικής·

— τη μετατροπή επιτυχημένων πιλοτικών προγραμμάτων στο πλαίσιο της στρατηγικής σε ευρείας κλίμακας δράσεις·

— την επέκταση της έρευνας ως βάσης για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων·

— μέτρα βελτίωσης και συντονισμού της συλλογής θαλάσσιων και κοινωνικοοικονομικών δεδομένων στη μακροπεριφέρεια της Βαλτικής·

— την ανάπτυξη μιας περιφερειακής ταυτότητας.

3. Παρατηρήσεις σχετικά με τη στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα

3.1 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την προσέγγιση την οποία έχουν υιοθετήσει το Συμβούλιο και η Επιτροπή ως προς την ανάπτυξη της στρατηγικής για τη Βαλτική Θάλασσα, ειδικότερα όσον αφορά την εκτεταμένη σειρά διαβουλεύσεων με ενδιαφερόμενους φορείς της μακροπεριφέρειας. Η στρατηγική είναι καινοτόμος καθώς θα λειτουργεί σε επίπεδο υπερεθνικής διακυβέρνησης και, ως εκ τούτου, υπερβαίνει το πλαίσιο των παραδοσιακών περιφερειακών πολιτικών της ΕΕ. Αυτή η νέα διοικητική διάρθρωση παρεμβάλλεται μεταξύ του εθνικού κράτους και της υπερεθνικής κοινότητας.

(1) Γνωμοδότηση CESE 888/2009 που υιοθετήθηκε στις 13 Μαΐου 2009 (δεν έχει δημοσιευτεί ακόμη στην Επίσημη Εφημερίδα)

(2) Η Βόρεια Διάσταση είναι μία συμφωνία η οποία επιτρέπει στην ΕΕ, τη Ρωσία, τη Νορβηγία και την Ισλανδία να υλοποιούν πολιτικές σε συμφωνηθέντες τομείς συνεργασίας.

(3) Το σημείο αυτό έχει τονισθεί από την Επίτροπο Hubner κατά την ομιλία της με θέμα «Προς μια στρατηγική για την περιοχή του Δούναβη» η οποία μπορεί να αναζητηθεί στον ιστότοπο: http://ec.europa.eu/commission_barroso/hubner/speeches/pdf/2009/07052009_u1m.pdf

(4) Η στρατηγική και το σχέδιο δράσης για τη Βαλτική Θάλασσα μπορούν να αναζητηθούν στον ιστότοπο: http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/documents_en.htm

3.2 Οι τέσσερις πυλώνες της στρατηγικής και το συνακόλουθο σχέδιο δράσης αντιπροσωπεύουν μια σοβαρή απόπειρα δημιουργίας ενός καλύτερα συντονισμένου αναπτυξιακού πλαισίου για μια ανομοιογενή περιοχή όπως η Βαλτική και, συνεπώς, απόπειρα προώθησης της εδαφικής συνοχής.

3.3 Η χάραξη της στρατηγικής για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας περιγράφεται από την Επιτροπή ως «έργο που βρίσκεται σε εξέλιξη». Ο καθορισμός επιμέρους πτυχών της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας είναι αναγκαστικά ασαφής, καθότι οι γεωγραφικές παράμετροι μεταβάλλονται ανάλογα με το ζήτημα που εξετάζεται. Για παράδειγμα, το ζήτημα του περιβάλλοντος διαφοροποιείται γεωγραφικά από την οικονομική γεωγραφία ή τη γεωγραφία των μεταφορών. Η προσέγγιση που έχει υιοθετηθεί ως προς τη χάραξη της στρατηγικής για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας είναι να καθοριστούν καταρχάς τα προβλήματα και τα προς εξέταση ζητήματα και, με βάση αυτά, να προσδιοριστεί στη συνέχεια η γεωγραφία της μακροπεριφέρειας. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η πολυπλοκότητα των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας επιβάλλει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην αποτελεσματική διαχείριση της στρατηγικής.

3.4 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει το υψηλό επίπεδο πολιτικής «επένδυσης» στη στρατηγική που έχει επιτευχθεί κατά τη φάση της διαβούλευσης. Το Δίκτυο των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων της Βαλτικής Θάλασσας (Baltic Sea Trade Union Network, BASTUN), το οποίο απαρτίζεται από εκπροσώπους συνδικαλιστικών οργανώσεων από όλα τα κράτη μέλη της Βαλτικής και από τη Ρωσία, έχει διαδραματίσει εξέχοντα ρόλο στη διαδικασία διαβούλευσης η οποία έχει διαμορφώσει μέχρι στιγμής τη στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας. Η δυναμική που έχει δημιουργηθεί πρέπει να διατηρηθεί και κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της στρατηγικής. Για τον σκοπό αυτόν, η ΕΟΚΕ χαιρετίζει τη δέσμευση ότι η πορεία εξέλιξης της στρατηγικής θα παρουσιάζεται σε επίπεδο Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ανά διετία, υπό τις Προεδρίες της Πολωνίας (2011), της Λετονίας (2013) και της Λιθουανίας (2015).

3.5 Η κατάρτιση ετήσιων εκθέσεων προόδου για τη στρατηγική αυτή, σε συνδυασμό με εξαμηνιαία επισκόπηση, είναι επίσης ένας σημαντικός μηχανισμός που διασφαλίζει τη διαρκή προσηλωση των ενδιαφερομένων στην προσπάθεια. Κατά τη διάρκεια διαβουλεύσεων με την Επιτροπή διαπιστώθηκε ότι, ενώ η στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα θα ξεκινήσει επισήμως στις 19 Ιουνίου, εξακολουθεί κατ' ουσία να αποτελεί έργο που βρίσκεται σε εξέλιξη. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει αυτή την προσέγγιση και διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι θα πραγματοποιηθεί διάσκεψη ανωτάτου επιπέδου καθώς και υπουργική διάσκεψη σχετικά με τη στρατηγική τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2009 υπό τη σουηδική Προεδρία. Χωρίς να λησμονείται η έμφαση που δόθηκε στη διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς κατά την προετοιμασία της στρατηγικής, είναι σημαντικό να συμμετέχει ενεργά και η ΕΟΚΕ στην ανάπτυξη, την εφαρμογή και τη διάδοσή της.

3.6 Ενώ από τις διαβουλεύσεις σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής φάνηκε να προκύπτει συναίνεση, επιτεύχθηκε λιγότερο ευρεία συναίνεση όσον αφορά το κατά πόσον τα υφιστάμενα θεσμικά πλαίσια είναι κατάλληλα για τον εν λόγω σκοπό. Αυτό και άλλα συναφή ζητήματα θα αποτελέσουν αναμφίβολα αντικείμενο περαιτέρω συζητήσεων μεταξύ των ενδιαφερομένων φορέων και της Επιτροπής⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Για μια καλή γενική πραγμάτευση αυτών των θεσμικών και διοικητικών θεμάτων, βλ. C. Schymik και P. Krumrey «EU Strategy for the Baltic Sea Region: Core Europe in the Northern Periphery?» (Η στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας: ευρωπαϊκός πυρήνας στη βόρεια περιφέρεια), έγγραφο εργασίας FGI 2009, SWP (Βερολίνο).

3.6.1 Ωστόσο παράλληλα, η στρατηγική θα πρέπει να αξιοποιηθεί τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι ήδη υπάρχουσες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες όπως ο Κοινός προγραμματισμός στην έρευνα, ο οποίος έχει υποστηριχθεί σε μεγάλο βαθμό από την ΕΟΚΕ. Αυτή η πρωτοβουλία θα συμβάλει στη συμπερίληψη της σύστασης της Επιτροπής στη στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας, δηλαδή στην πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας με απώτερο σκοπό την ευημερία της περιοχής.

3.7 Όσον αφορά τη χρηματοδότηση της στρατηγικής, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι τάσσεται υπέρ της αποτελεσματικότερης αξιοποίησης των υφιστάμενων πολλαπλών διαύλων κοινοτικής χρηματοδότησης. Η διαδικασία αυτή μπορεί να καταστεί διαφανέστερη με την κατάρτιση και την υποβολή προϋπολογισμών για τους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής. Αν δεν καταστεί δυνατή η εξασφάλιση των κατάλληλων χρηματοδοτικών πόρων για τις πρωτοβουλίες της στρατηγικής για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας, η όλη στρατηγική κινδυνεύει να χάσει τη συνεκτικότητά της, να κατακεραματιστεί και να απολέσει τη στήριξη των ενδιαφερομένων φορέων στα κράτη μέλη. Για τον λόγο αυτόν, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την άποψή της ότι η αποτελεσματική εφαρμογή της στρατηγικής για τη Βαλτική Θάλασσα απαιτεί τη κατάρτιση ιδιαίτερου, ξεχωριστού προϋπολογισμού γι' αυτή τη στρατηγική, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος να καταστεί μια απλή πολιτική δήλωση με ανεκπλήρωτους στόχους⁽²⁾.

3.8 Υπάρχουν εντάσεις οι οποίες είναι απολύτως εμφανείς στο σχέδιο δράσης, το οποίο συνιστά απόπειρα διασφάλισης της συνεχιζόμενης «επένδυσης» των ενδιαφερομένων, προτείνοντας ένα πολύ ευρύ φάσμα ιδιαίτερα προβεβλημένων δράσεων. Η προσέγγιση αυτή ενέχει τον κίνδυνο να μετατραπεί η στρατηγική σε μάταιη απόπειρα ικανοποίησης όλων των πλευρών. Η πολυπλοκότητα της στρατηγικής είναι επίσης μία από τις κύριες αδυναμίες της.

3.9 Η Επιτροπή προσπαθεί να διαχειριστεί την πολυπλοκότητα της εφαρμογής, καθιστώντας κάθε κράτος μέλος υπεύθυνο για μία ή περισσότερες από τις δράσεις προτεραιότητας. Θεωρητικά μια τέτοια προσέγγιση είναι ευφυής πρακτικά, όμως, ενδέχεται να αποδειχθεί πολύ δύσκολη η εφαρμογή της. Κάθε κράτος μέλος θα είναι υποχρεωμένο να συντονίζει δράσεις στο σύνολο της μακροπεριφέρειας και για θέματα που εμπίπτουν στα πεδία αρμοδιοτήτων πολλών Γενικών Διευθύνσεων. Η συνολική στρατηγική καλύπτει τα πεδία αρμοδιοτήτων 21 Γενικών Διευθύνσεων. Τα αποτελέσματα που έχουν προκύψει μέχρι σήμερα από άλλες περιπτώσεις διακυβερνητικής πολιτικής συνεργασίας είναι ποικίλα. Ο Χάρτης της Λειψίας για τις βιώσιμες ευρωπαϊκές πόλεις, στον οποίο υιοθετήθηκε παρόμοια προσέγγιση ως προς την εφαρμογή, υπήρξε μάλλον απογοητευτικός και η μέχρι στιγμής σημειωθείσα πρόοδος είναι βραδεία⁽³⁾. Μπορεί ευλόγως να υποστηριχθεί ότι η στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας είναι ακόμη πιο σύνθετη από τον Χάρτη της Λειψίας και, ως εκ τούτου, η διαχείρισή της κινδυνεύει να αποδειχθεί υπερβολικά δύσκολη.

⁽²⁾ Βλ. ΕΟΚΕ Γνωμοδότηση για την Περιοχή της Βαλτικής: ο ρόλος της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στη βελτίωση της περιφερειακής συνεργασίας και στον προσδιορισμό μίας περιφερειακής στρατηγικής, παρ. 2.6 και 2.7. Η ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση, για παράδειγμα, διαθέτει προϋπολογισμό που είναι και σημαντικός και αφιερωμένος στην Euromed. Γνωμοδότηση που υιοθετήθηκε στις 13 Μαΐου 2009 (δεν έχει δημοσιευτεί ακόμη στην Επίσημη Εφημερίδα)

⁽³⁾ Ο Χάρτης υπεγράφη στις 24 Μαΐου 2007 κατά τη γερμανική Προεδρία του Συμβουλίου σε άτυπη συνεδρίαση των Υπουργών της ΕΕ σχετικά με την Αστική Ανάπτυξη και την Εδαφική Συνοχή. Ο διακυβερνητικός αυτός χάρτης περιλαμβάνει δύο συστάσεις, μια για ευρύτερη χρήση της πολιτικής ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης και μια για να δοθεί ειδική προσοχή στις μειονεκτικές αστικές περιοχές.

4. Δυνητικός ρόλος της ΕΟΚΕ στη στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας

4.1 Η ΕΟΚΕ έχει ήδη υποβάλει πρόταση για τη δημιουργία ενός «Φόρουμ της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών της Βαλτικής Θάλασσας» και έχει δηλώσει έτοιμη να ξεκινήσει την προετοιμασία των εργασιών για ένα τέτοιο φόρουμ ⁽¹⁾. Το εν λόγω φόρουμ πρέπει να λειτουργεί παράλληλα με τη στρατηγική και να συνεισφέρει στοιχεία στην εξαμηνιαία επισκόπηση της στρατηγικής. Η επιτυχία των διασκέψεων διαβούλευσης που οδήγησαν στην προετοιμασία της στρατηγικής αναδεικνύει περαιτέρω την ανάγκη διαρκούς δημόσιου διαλόγου και ευαισθητοποίησης σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής.

4.2 Η ΕΟΚΕ και οι Οικονομικές και Κοινωνικές Επιτροπές των κρατών μελών της Βαλτικής καλούνται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην εξασφάλιση κλίματος συναίνεσης και συνεργασίας κατά την εφαρμογή της στρατηγικής. Ειδικότερα όσον αφορά τα νέα κράτη μέλη και όμορα κράτη όπως η Ρωσία, για να ενισχυθεί η δημιουργία θεσμικών δομών και δομών της συμμετοχικής κοινωνίας των πολιτών, ενδείκνυται να αναπτυχθούν οι διασυνοριακές σχέσεις και η συνεργασία με παρεμφερείς οργανισμούς όπως τα συνδικάτα, οι οργανώσεις καταναλωτών, οι κοινοτικές οργανώσεις και οι εθελοντικές οργανώσεις. Η συμμετοχή εκπροσώπων των οκτώ κρατών μελών της Βαλτικής στην ΕΟΚΕ αναμένεται ειδικότερα να προωθήσει τους ρόλους του απεσταλμένου, του συνομιλητή και του εισηγητή ώστε να δώσει τη δυνατότητα στην ΕΟΚΕ να είναι διαρκώς ενήμερη για την πρόοδο της στρατηγικής, για τις επιτυχίες της και για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει, και συνεπώς, να στηρίζει την επίτευξη των στόχων της.

4.3 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει τη σοβαρή προσπάθεια που καταβάλλεται στο πλαίσιο της στρατηγικής για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας

με σκοπό την ανάπτυξη ολοκληρωμένης προσέγγισης ως προς τη μακροπεριφερειακή συνεργασία. Μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει εδώ και πολύ καιρό μια τέτοια προσέγγιση.

4.4 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ευρεία προσέγγιση ως προς την εφαρμογή που υποστηρίζεται στο πλαίσιο της στρατηγικής, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο όσον αφορά τον συντονισμό της εφαρμογής των πολιτικών στους 15 τομείς προτεραιότητας και τα συναφή πρωτοπόρα σχέδια.

4.5 Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας αντιπροσωπεύει σημαντική δοκιμασία του ρόλου της ΕΟΚΕ. Φέρει την ΕΟΚΕ αντιμέτωπη με την ευθύνη της πλήρους συμμετοχής στην εξέλιξη της στρατηγικής, παρά τα δύσκολα ζητήματα που άπτονται της διαχείρισής της και εδίγησαν παραπάνω στην παρούσα γνωμοδότηση. Αποτελεί ειδικότερα πρόκληση για τα μέλη της ΕΟΚΕ τα οποία προέρχονται από τα οκτώ κράτη μέλη της Βαλτικής που καλύπτονται από τη στρατηγική. Υποχρεώνει τα μέλη αυτά να αναλάβουν πρωτοβουλίες εκπροσώπησης της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στη τρέχουσα εφαρμογή της στρατηγικής μέσω της λειτουργίας του φόρουμ της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας. Το γεγονός ότι η στρατηγική είναι πιθανό να συνεχιστεί να εφαρμόζεται για πολλά ακόμη χρόνια συνηγορεί έντονα υπέρ της δημιουργίας, εντός της ΕΟΚΕ, ενός *ad hoc* παρατηρητηρίου για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας ή μιας ομάδας μελέτης, έτσι ώστε να μπορούν να μετέχουν ουσιαστικά όλα τα μέλη της ΕΟΚΕ σε ένα πλαίσιο το οποίο είναι βέβαιο ότι θα καταστεί πρότυπο για τη μακροπεριφερειακή συνεργασία στο σύνολο της Ένωσης.

Βρυξέλλες, 30 Σεπτεμβρίου 2009.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Mario SEPI

⁽¹⁾ Βλ. τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Περιοχή της Βαλτικής: ο ρόλος της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στη βελτίωση της περιφερειακής συνεργασίας και στον προσδιορισμό μίας περιφερειακής στρατηγικής», παράγραφος 3.4. Γνωμοδότηση που υιοθετήθηκε στις 13 Μαΐου 2009 (δεν έχει δημοσιευτεί ακόμη στην Επίσημη Εφημερίδα).